

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer kedden és pénteken.

Á r a :

Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.

Szerkesztői s kiadói szállás:
Kenyeres Adolf ügyvédi irodája, Nagypiaczon.

NEMERE.

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

3 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden igtatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknek alku szerint. — Hirdetések fölvetetnek a szerkesztőségben és Römer és Kammer nyomdájában.

Az első évnegyed kitelöben lévén, fölkérjük évnegyedes előfizetőinket előfizetéseik megújítására. Programmunkról nincs mért ujobban szólnunk. A „Nemere“ tovább fuj a megkezdett irányban, s szükség szerint a közügyek más-más pászmáját fogja seprés alá. Nem érkezett még, ily rövid idő alatt, mindenütt megjeleni, de azért legyenek jó reménységben, mert:

„Ha ma nem jött, eljön holnap.“ —

A ki eddig meg volt elégedve lapunkkal, annak nem lesz oka utóbb sem elégedetlennek lenni; sőt azon törekszünk, hogy a meglegedettséget mind általánosabbá tehesük.

Az előfizetések pontos beküldésére főként azért kérjük tisztelt előfizetőinket, nehogy újból abba a bajba jussunk, melybe az első negyedben jutottunk: hogy ne tudjunk teljes számú példányokkal szolgálni:

Előfizetési árak:

apr.—jun. $\frac{1}{4}$ év	1 ft. 50 kr.
apr.—szep. $\frac{1}{2}$ év	3 „ — „
apr.—decz. $\frac{3}{4}$ év	4 „ 50 „

Az előfizetések aláírott ügyvédi irodájába küldendők.

Kenyeres Adolf,

felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

Emlékezés b. Eötvös József felett.*)

T. iskolatanács Valahányszor mostanig ezen gyülekezésben megjelentem, bizonyos öröm érzete kísért mindannyiszor, mert mindig volt alkalmam a vidéki népnövelésügy egy s más előmeneteléről tenni jelentést, — s mert mindig volt reményem, hogy ezen tiszteletre méltó testület szakértő és ügyszerető tanácskozásai újabb előhaladásra adnak lendületet.

Előmenetelről most is tehetnék jelentést, — talán többről is, mint eddig akár-mikor; gyakorlati sikert ígérő tanácskozásokról most is biztos vagyok: mégis elmaradt az öröm, a mely eddig kísért, — és bánat és a gyász csatlakoztak társaimal.

Most kell jelentenem, t. iskolatanács, hivatalosan e helyről, azt a veszteséget, a mely mult gyűlésünk óta ezt a testületet, az országos oktatás ügyet és az egész hazát érte f. évi febr. 2-ikán, midőn az ország vallás és közoktatásügyi minisztere b. Eötvös József bevégezte rövid, 58 évre terjedt áldásos életét.

Távol van tőlem, s bizonyára önöktől is, hogy az egyén értékét helyzete szerint mérlegetsem. Tapasztalás tanított meg mindnyájunkat arra, hogy kunyhóban alszik, ki sok nagy és nemes lélek s bibor alatt is sok olyan, a kinek emlékét az áldásnak egy hangja sem kiseri.

De épen ezen pártatlan ítéletünkre támaszkodva mondhatjuk el, hogy b. Eötvös Józsefnek nem véletlen szerencse, nem is külső kegy-, hanem valódi érdemek szereztek meg magas helyzetét; és nem ő nyert, de nagy és nemes lelke sugárzott fényt a sokaktól irigyelt helyzetre.

Sem erőmet, sem időmet nem tartom elégnek, hogy ezen munkásságban gazdag élet hatását méltányolhatnám; a korlátolt erő egyszerű szavaival kell beérnem, a melyek legfőlegb annyiról tehetnek bizonyosságot, hogy érzem azt, a mit kifejezni nem tudok: országos veszteségünk nagyságát.

A mult század nagy gondolkozói kimutatták a várnarendszerre és előítéletekre alapított állami és társadalmi rend igazságtalanságát. A nagy francia forradalom ezeknek hatása alatt kezdett minden létezőnek, jónak és rosznak összerombolásához. A kik ezen irányzattal szembe mentek, lobogóul ugyan a fenntartásra méltó intézményeket tüzték; de fenntartották egyszerűsmind azokat is, a melyeknek igazságtalanságát minden gondolkozó fej belátta. —

Az európai társadalmat soha sem emésztették nagyobb ellentétek, mint ezen század első felében. Egyfelől a forradalom vonzott a szabadság képeivel; de annak háttérében a rombolás iszonyai álltak. Másfelől a rendben lett volna megnyugvás található; de a fennálló renddel tespedés öldöklő gőze párosult. A vágy elvesztette tárgyát; de nőtt óriásilag az elégedetlenség emlőin és tépte a lelket; a remény pusztában, vezércsillag nélkül bujdokolt.

Ezt a céltalan küzdelmet, a társadalomnak önmagával meghasonlottságát fejezte ki a reménytelenség ékesszólásával egy könyv, a mely csakhamar ösmeretessé lett a mivelt világban; s a melynek czime „Karthausi“ volt.

De Eötvös nagy szelleme nem érhetett be azzal a daemóni munkával, hogy kimutassa az emberiségnek helyzete kétségbeesettségét és azzal félre vonuljon; az ő lelke a kórjelek fölesmerése után röktön a gyógyszerek után látott. S midőn megírta a „Falujegyzője“ és „Magyarország

1514-ben“ című munkáit, — hazája alkotmányában azokra az elemekre mutatott rá, a melyek türehtetlenné teszik a fenálló rendet.

Itt is végletekben járt a küzdelem; itt sem akartak megemlékezni a sok tapasztalás árán szerzett igazságról, hogy: „in medio tutissimus ibis“; s midőn egyik részen a rend örve alatt mind szűkebbre akarták korlátolni a szabadságot, másfelől abban keresték a szabadság diadalát, ha kiveszik minden erejét a rendnek.

Három ifju ember a „Pesti hírlap“ hasábjain kimutatta a kórjelenséget és biztosabb irányt jelölt; a három közül Eötvösnek czikkei utóbb „Reform“ czim alatt együtt jelentek meg s azoknak vezérgondolata ma sem tévesztendő szem elől, mert ezen szavakban foglalható össze: az állami szabadságnak egyetlen biztosítéka az állami rend, és az állami rend csakis szabadságra alapítva biztos.

1848 Eötvös nagy eszméinek valóslását ígérte meghozni; de csakhamar elsötétült a láthatár; az egyensúly elveszett és a különböző elemek csak ellentéteiket találták egymásban. Eötvös félrevonult, mert sem a létezőben, sem annak teljes szétrombolásában nem találta meg lelke vágyát; és be kellett látania, hogy az éles szembetétel mellett a kettő közül egyik lesz az eredmény.

A szomorú évek alatt, melyek elzártak előle minden nyilvános cselekvési kört, — megérlelé és létesíté a nagy munkát, melynek czime: „A XIX század uralkodó eszméinek befolyása az államra“; a melynek mélysége és alapossága előtt más nemzetek államtudósai is tisztelettel hajoltak meg, a mely biztos alapon mutatja ki, hogy a mostani emberiséget lelkesítő eszmék közül mi képtelenség és mi valóslítható, mi üdvös és mi volna átkos befolyással az államra és társadalomra.

*) A brassóvidéki iskolatanács f. évi márczius 24-én tartott ülésében elhatározottat, hogy Réthi Lajos tanfelügyelő által tartott ezen emlékezés közlésére a helybeli magyar és német lap fölkérésenek. Részünkről szívesen teljesítjük. Szerk.

Magyar képviselőház.

A külügyi vita befejeztetett „f. h. 20-iki ülésben névszerinti szavazással.

Irányi Dániel mint indítványozó zárbeszédet tart. Lindenek Tisza és Jókai ellen polemizál. Ezután a miniszterelnök ellen fordulván, megjegyzi, hogy a kormány legalább úgy kellett volna föllépnie, mint föllépett Anglia. Jókainak megjegyzi, hogy szóló nem csinál oppozíciót azért, hogy a kormányt megbuktassa, hanem hogy megbuktassa azon alapot, melyen áll. Kérde Jókaitól, miért csinált oppozíciót 49-ben egy valóban nemzeti kormány akkor, midőn a haza a lét és nem lét közt forgott? Erre Schwarcz Gyula ellenében a francia nemzetet védelmezi s kiemeli, hogy a francia köztársaság 48-ban csak akkor kezdett reakzionárius irányt követnie. (Fölkiáltások: Minek választották Napoleont!?) Azon szemrehányások ellen, hogy a szélső baloldal e kérdésben nem ért egyet, azt feleli, hogy pártjában az a fegyelem, hogy mindenki meggyőződése szerint cselekszik. Ajánlja hat. javaslatát.

Jókai Mór személyes kérdésben szólal föl. Minthogy másodszer fölhozott ellene azon ország-házban azon vád, mintha 1849-ben a nemzeti kormányal oppozicionális állást foglalt volna el: kénytelen kijelenteni, hogy ő soha egy szóval vagy egy sorral sem támadta meg az akkori kormányt, és azért az ellene emelt vádat mint rágalmat visszautasítja. Sőt mindig azon meggyőződésben élt, habár csak 22 éves fiatal ember volt, hogy a nemzetnek ki kell vívnia szabadságát és biztosítania a békét. Ezen meggyőződésben van most is. Hogy nem működött a 49-iki magyar kormány ellen, kitetszik onnan, hogy akkori lapja, mint azt sok képviselő tudja, a kormánynak közlönye volt. Sőt egyenesen Irányit hívja föl tanuul, hogy 49-ben azt mondta: hogy, habá a kormány egy tagja tisztátlan kezű, azért ő ezen kormány hiva lenni meg nem szűnt.

Ezután 20 képviselő kívánatára a névszerinti szavazás kezdődött meg azon kérdés fölött: „elfogadja-e a ház Irányi határozati javaslatát vagy nem?”

A szavazás eredménye az, hogy 434 igazolt képviselő közül „nem“-mel szavazott 225, „igen“-nel 33, távol volt 175, elnök nem szavazott.

E szerint Irányi határozati javaslatára 192 szó- többséggel elvetetett.

F. h. 21-én a képviselőház egész halmazát végleges megszavazásán. Elintézte a Svéd- és Norvégországgal, Olaszországgal és Franciaországgal kötött szerződést a közbüntetésekes kölcsönös kiadása tárgyában. Elfogadta az igazságügyminiszter törvényjavaslatát melynek értelmében a pesti kir. itélő tábla bírójának száma négyel szaporítottatik s négy tagja a táblának ideiglenesen a semmitűszék bírái közé szavazati joggal beosztatik. Megszavazta továbbá a fiumei (a Cseh-féle) provizorium póthitelét, elvetette Irányi Dánielnek a felnöttek oktatása tárgyában beadott törvényjavaslatát a központi bizottság indítványára a közoktatási miniszter azon kijelentése folytán, hogy e tárgyban a miniszterium is készül törvényjavaslatot előterjeszteni, mely összhangban lesz a népoktatásról szóló (1868. 40.) törvényzikkkel. És végül megkezdte a ház a községek rendezéséről szóló törvényjavaslatot. E vitának — az első szónokai Királyi Pál többségi és Simonyi Lajos kisebbségi előadókön kívül Szűllő Geza és Schwarcz Gy. voltak. A többségi és kisebbségi javaslatok két lényeges pontban térnek el egymástól: a virilis szavazatokban s a fölebbezési forumban, melynek község és község, s egyes és község közt a kisebbség a megyét, a többség a belügyminiszteriumot kandi- dálja. —

A m. képviselőház f. h. 20-ik ülésében:

Horvát Boldizsár igazságügyminiszter Szaploncsay Józsefnek a katonai törvényszékek tárgyában tett interpellációjára felel. Van tudomása arról, hogy a budai katonai törvényszék csakugyan hozott ítéletet tetteleg szolgálatban nem álló katonák polgári ügyeiben. Ezen eljárást nem tartja törvényesnek és valahányszor ily eset fölmerült, nem késelt a közös hadügyminisztert fölkerüni, hogy a főnálló katonai bíróságok hatásköreire nézve magát a Magyarorszá- gban főnálló törvényekhez alkalmazza; azonban, fáj- dalom! ezen felszólításának kívánt sikere nem volt.

Szólo és a közös hadügyminiszter közt fenforgó differenciák oka ott fekszik, hogy a közös hadügy- miniszter szerint a katonai hatóságok hatáskörére nézve még most is fűnáll az 1851-ben kibocsátott, rendelet, szóló szerint azonban ezen kérdés már el van dönve a véderőről szóló törvény és az 1867-iki 12. törvényezikk által, a hadügyminiszter tehát a katonai bíróságoknak eddigi hatásköréhez ragaszkod- hatni vél, mindaddig míg a katonai bíróságok illeté- kességére nézve külön tüzetes törvény nem intézke- dik. Szónok is ohajtandónak tartja egy ily törvény

Magyarországon nem volt még fej, a melynek több gondolata vált volna köz- kincsé; s nem szükség ennek bizonyítására sem kisebb munkáit felsorolnom, sem a nagyobbakat bővebben elemezni.

A demokracziának nem volt még őszintébb hiva nálanál, a ki egyszersmind oly bölcsen tudta volna kijelölni a határo- kat, melyeken túl a féktelenség kezdődik.

S midőn mi siratjuk benne a bölcsét, a lángészt, a széplötelen tiszta jellemet, si- ratnunk kell mindennek fölött azt, hogy mért nem volt több ideje eszméinek meg- valósítására.

Magyarország állami átalakulása a kü- lönböző érdekek számbavételével és kie- gyenlítésével történt; a társadalmi átalaku- lás is helyes mérséklettel van folyamatban. Mindezekben sok szolgálatot tehetett volna szelleme az új alakzatok megszilárdítására.

És a várrendszer helyén új ténye- zők támadtak a hazában, a nemzetiségi tö- rekvések, a melyek ha szembe állítatnak egymással és fő politikai tényezőkként sze- repelnek, alkalmasak romba dönteni min- den vivmányt, megsemmisíteni az államnak és egyénnek sok drága jogát; ha erőszak- osan elfojtatnak, hamu alatt lappangó parázsszá válnak, a mely mindig kitöréssel fenyeget és kitörésekor a boszu angyala teszi féktelenné.

Eötvös államférfiúi nézetei és intézke- dései igen alkalmasok voltak a nemzetiségi törekvések jogos irányba terelésére.

Ha nemzetiségi érzetét senkinek nem sértetik; ha tiszteletben tartatik az minden- kire nézve, mint a rómaiknál a családi isten- nek; ha a demokracia nagy elveire: jogegyenlőségre és polgári szabadságra ala- pitott alkotmány biztosítja mindenkinek egy egyéni és családi, mint nemzetiségi érde- kei kifejtését: akkor a nemzetiségi külön- bözések nem képezhetnek több akadályt valamely állam kifejlésében; ellenkezőleg üdvös és nemes versenynek képezik alap- ját. —

Siratnunk kell Eötvös kora halálát azért is, mert ezen nagy elvet sikerrel tudta alkalmazni mind államférfiúi működé- sében, mind magán körében.

En nem ösmertem senkit, a ki melegebben ragaszkodott volna saját nemzeti- ségéhez, mint ő; de azért nem esett soha abba a hibába, hogy saját fajának erényeit túlszínezzze, hibáit eltakarja, s azzal szem- ben más fajok iránt igazságtalan legyen.

Ónala a nemzetiségi érzés igazán házi isten volt; s midőn bemutatta annak áldozatát író-asztala mellett, — az egész emberiséget gazdagította; ő át volt hatva azon gondolattól, hogy mások kegyelet- tárgyának sértése saját jobb érzéseinket is mélyen sérti.

Vajha soká élt volna még, hogy üd- vös eszméit saját maga valósíthatta volna meg! —

Nem időzöm tovább ezen nemes kép általános vonásainál, hogy a megboldogult- nak azon művéről szólhassok, mely minket itt legközelebről érdekel.

A tisztelt iskolatanács már második éve működik az országos népiskolai tör- vény alapján. Második éve általában, hogy ezen törvény megvalósítása munkába vé- tetett. —

Ha rövid is még ezen idő arra, hogy feltűnő nagy eredményeket létesíthessünk; szakértő férfiaknak bizonyosan elég, hogy ítéletet alkothossanak az egész szervezet felől. —

És azt hiszem, bevallja mindenki, hogy ezen szervezetben a tanulási kötele- zettséggel a tanítási szabadsággal, — az ál- lami felügyelet az autonóm testületek és

egyének tiszteletben tartása a javítások ut- jának megnyitásával igen szerencsésen van párosítva.

A részletekre lehetnek észrevételeink, és az élet kritikája alatt szenvedhetnek változást ezen szervezet egyes részei: de a vezéreszmékben föl kell ösmernünk azon bölcs szellemet, a mely sem a conserválást sem a reformot nem tekinti czélnek, — hanem conservál is, reformál is, a mint nagy és nemes céljai igénylik.

Magyarország jövője „cultura kérdése“ — szokta a boldogult mondani; és ő valóban rajta volt minden erejével, hogy a polgári szabadságra s egyéni nemességre és jóra valósságra alapított kulturát mentől átalánosabbá tegye Magyarországon.

Nevének szebb emléke nem lesz, mintha eszméi diadalra jutnak; és azon diadal boldogság lesz egyszersmind hazánk minden polgárára nézve.

Működjiünk, urak, összevetett vállal, nemzetiségi és párt különbség nélkül, ezen diadal bekövetkeztére!

Brassó 1871, márcz. 23.

Nagy-Szeben, 1871, márcz. 20-dikán.

A mi itt a szász nemzeti gyűlésin foly, annak fele sem tréfa. Három javaslat van árvere- zés alá bocsájtvá; most már csak az a kérdés, melyikert igérnek legtöbbet.

A mint ezen három javaslatot olvastam, mind- járt a Hamujutka meséje jutott esembe.

Az ó szászok javaslata a legezifrább; ez az első szülött, a három testvér legidősbike.

Ezen javaslat szerint az egyetem alkotná az egész ugynevezett szász föld számára a statutumot, e mellett a 11 törvényhatóságnak is megmaradna ed- digi hatásköre. Nesze semmi fogd meg jól! A tiszt- viselők pedig élethozsára választandók és így a statu- tum alkotó egyetem szárnyai alatt felnevekedő burocracia megteremtené azt az annyira ohajtott Sachsenlandot, per majorem preusificationis gloriam. Nagy csoda, ha közelébről nem componálnak ezek az urak egy nótát ezen czímmel „die Wacht am Privilegium.“

Az ifju szászok mint nevök is mutatja, vala- mivel fiatalabbak; azért az ök javaslatuk a második testvér. Ez is, ha bár nem is annyira, mint az első szülött, bir némi cziffirással.

Ezen javaslat szerént van szánva az egyes municipiumoknak önkormányzati jog, de e mellett az egyetemet is kegyelet teljesen felöltözteti egyet más akom bakkommal, úgy hogy szegény mint egy bűvész nézne ki hieroglyphokkal beirt köpenyében. A tiszt- viselők választására nézve kevésbé kívánja támogatni a burocratiát. Némely dolgokat, mint teszem a szász nemzeti vagyonhozi illetőséget homályban tart- ja. Ugy látszik, hogy szabadelvü kíván lenni; de mintha az „unus sit populus“ és a szász suprematia ábrándjától mégis meg volna környékezve. Ha az ember sokaig nézi ezt a javaslatot, úgy jár mint szegény Freiligrát a holddal (so trittaus schimmerndem Wolkenflor der Mond, der dunkle, verfinsterte her- vor). —

A harmadik leány mint tudjuk Hamujutka volt; ez a „Zaminer“ javaslata.

Ebben a gyermek a nevében van szólítva; sze- rény és egyszerű; a privilegiumok kriptá szaga nem érzik rajta. Fő pontjai ezek. A szász föld osztassék négy megyére; azoknak élén álljon egy egy kineve- zett főispán. A választott Comes kezelje az egye- temmel a szász föld vagyonát; a szelistyei, talmácsi és töresvári uradalmak, valamint a brassóvidéki ma- gyar román falvak csatoltassanak a szász földhez és részesüljenek a szász nemzeti vagyonból.

A utóbbi pontra nézve ohajtottunk volna más- kitételt t. i. a szelistyei, talmácsi és töresvári ura- dalmak és a brassóvidéki magyar román falvak, mint a szász földhöz tartozók, részesei a szász nemzeti vagyonnak.

No meg állj Zaminer! Ezért téged tudom meg Wochenblattoznak, Botéznak és Kronsädter Zeitun- goznak, s ha sikerül még meg is Misstrauensvotu- moznak.

Meg kell vallanunk, hogy ó szász atyánkfiai- nak furcsa nézete van egy constitutionális államról; de még különösebb az országgyűléséről, ha azt hi- szik, hogy olyan javaslatot, a melyent ök összetá- koltak, el fog fogadni.

Circumspectus —

mielőbbi megalkotását, sőt egy erre vonatkozó t. javaslat már készen van. De a mint elismeri egy ily törvény alkotásának szükségességét, ép úgy kijelenti, hogy a katonai bíróságok hatáskörére nézve főnálló törvényeink szerint semmi kétely nem foroghat föl. Ennek bebizonyítására hivatkozik az 1848: XXIII. törvényzikk 2. §-ára és az 1868: XL t. cz. 54. §-ára. A törvény igen világos és a főnálló nehézségek megszüntetésére a közös hadügyminiszterium egyszerű rendelete is világos volna.

Ez álláspontja, melyhez jövőre is fog ragaszkodni, sőt őszintén kijelenti, hogy midőn legközelebből a budai katonai bíróság fölkérte őt két szövegben nem álló katonai polgári ügyében általa (a bíróság által) hozott ítélet végrehajtására, — mindkét esetben a végrehajtás elrendelését megtagadta. (Helyeslés.) Reméli, hogy a közös hadügyminiszter a katonai bíróságok hatáskörét a magyar törvények értelmében fogja szabályozni addig is, míg erre nézve a jövő ülészakban egy tüzetes törvény fogalkottatni

V i d é k.

Sepsi-Szent-György, 1871. Március 23-án.

Valóba ohajtva vártam már valami plakát félt látni Háromszék fővárosában, mert hiába ha Pestről jó az ember gyakran vissza néz . . . beleegyeztem volna tán, ha mindjárt garasos komédia lett volna is; s most ime kétszeres az öröm a mit kifejezek e néhány szóban: S.-Szent-Györgyön műkedvelő előadás volt a francia sebesültek javára.

A francia-porosz háború míg karddal csatáztak, csak a két országglakóit foglalkoztatá, de eredményeiben egész Europa osztozik, mert bár az érből készült fegyverek már nem küzdenek, bár a jogtalan — s erkölcsileg bűnös vérfolyás megállt, de küzd a szív nemes érzelmé, s a mélygondolkozású értelem, s míg az első egy szánó sohajban elszáll, addig a második jótetté lesz.

Hogy a szurony győzelme rövid életű, a jog és igazság segítése nélkül, azt az 1-ső nagy és egyetlen Napoleon is tudta, midőn igyszólt: a dicsőség azért kell a nemzetnek, hogy nagy, a jog és igazság pedig azért, hogy erős és biztos legyen. Ha ma Európa szívét és eszét meg kérdenők az emberi jog és igazság itelő széke előtt — ha úgy merne nyilatkozni, mint érez, bizonyosan nem az lenne győző a ki diadalmenetet tart, hanem az, ki sebeit kötözgeti.

Szeretet, békesség, mikor jö el a te országod? jog és igazság, mikor uralkodtok e földön?

Tehát műkedvelő előadás. Egy vidéki vagy kisvárosi hangverseny előadásánál, a jóakarát, a buzgóság ha meg van, a nemesebb fele van meg, s ha a közönség részvéte és pártolása hozzá járul, kész az egész, s méltó jutalma, az elismerés és dicséret.

— Minden szellemi foglalkozás, s annyival inkább a művészet körébe vágó, tehetség és szorgalom alapján ítélt meg, az ítélet, eredménye által anyagi és szellemi térén igazolható.

E hangverseny egészben véve kielégítő, s egyes jeleneteinél valóban kedves volt, bár más felől az is igaz, hogy egyhangúság és túlhalmozástól nem ment. Az elsőt igazolja az, hogy 16 tárgy közül 12-tő ének, vagy dalkülömböző változatokban, a másodikat igazolja maga a 16-tárgy; erre példát sem Pesten, sem provinciális városokban nem láttam. 16-tárgy, bármily gazdag változat mellett is, több mint jóakarát s buzgóságot igényel; ha a közönséget megnyerni s magunkkal vinni akarjuk, s célunk megelégedéssel bocsátani el, s főleg ha még a kritikai jogos követeléseket is figyelemre méltatjuk.

A hangverseny három negyede tehát tárgy és számszerént énekből állott; a hymnussal nyitá meg a vegyes kar, 9 nő és 10 férfi, T. Zajzon Farkas vezetése alatt: valóban szép volt látni a divatos s művészi csinnal párosult öltözékű nőket, elől egy fejedelmi alak, büszke öntudattal, sötét ruhában, lánfgól szenvedélyvel, utánna más, majd a halvány rózsza színé lett arc és öltözéken látható lelket mutató égő szem, könnyű természet, félléken piruló arc, mely mindenért, mi szép és nemes, lelkesül, majd az ártatlanság fehér színe lett uralkodó, s a viruló rózsák között két fejledező bimbó, piros ruhában fehér arcal mintha hóval fűdött bérce átölel a hajnal, s a viruló nők háta megüti feketében a férfiak által, mint rózsza mellet a levél védelemnek és diszül egyaránt; ily szép sereg ajakáról a lelket emelő hymnus, a mely mindig a szívhez szól, hatott, mit éljen és taps bizonyított. A vegyes karnak különben a „hová, hová“ című dal sikerült legjobban, a quartetnek Gessondából vett darabja kedves de nem tökéletes volt, sokkal inkább sikerült a sextetnek Lucia dalmából vett darabja — élénk taps, s zajos éljen követő s méltán. Izálló énekelt 8-né zongora kísérettel, elég bensőség és emelkedettség s tökéle-

tes művészi öntudattal. Volt magán zongora is. H. né könnyű és gyors játékában gyönyörködtünk. Volt még kétszavaltat is — legalább a műsorzaton. Az első szavaltat még annyi a mennyi értékkel bírt tárgy és előadásánál fogva is, a mű gondolatokban és eszmékben nem volt szegény, de szavaltatra nem alkalmas. Az óda természetes vagy parodizált alakjában nem szokott sem a szabályszerű sem a szerencsés szavaltati tárgyak közé soroztatni, — „óda Napoleonhoz“ e volt a szavalt költemény címe, — s szerintem hangversenyen mindig hasznosabb és célszerűbb a már meghalt, káros eszme vagy egyén satirizálásánál, az új éltető s felemelő eszme dicsőítése, s az értelem által a szívbe való örökös bejátszása. Az előadás elég erővel, de annál kevesebb sikerrel történt, mit nem kevésbé elősegített a szavaltatra nem a legszerencsés hang; nemes lelkesülés volt annyi, hogy észre lehetett venni, hogy szerző és szavaltó egyszemély. A második szavaltat az már teljesen hiányzott. Igaz ugyan hogy Jámbor Pálnak egy nem egészen jámbor költeményét meglehetősen jámborsággal elmondta az illető, a betűket a szavaltat, dicséretére legyen mondva, megértette, de a gondolatoktól félt, az alakítással még nem is ismerős, különben a fekete nem is lehet fehér, az igyekezet, buzgóság dicséretre méltó.

Az előadás ízetessé való tételére, megjegyzem, még azt, hogy kortina, vagy függöny elengedhetetlen kellék. Soha sem eszik az ember oly jó étvágygal, ha előtte tálnak — s főleg ha még borogatnak is, mint ha csak a kész asztal mellé kell ülni. Külömben is a mint tudom, kortina van. A közönség fényes nagyszerű volt, nem hiányzott, a taps és a virág, sem a kezelés ügyessége. S.-Sz.-György úgy látszik szívvél lélekkel, nem pedig divatból partolója a művészetnek, dicséret. Dicsőség legyen érte.

A bevétel 222 frt. 40 kr. volt, a kiadás dicséresre legyen mondva 32 frt. 25 kr. Tehát nem a honvéd báltól tanultak: tiszta jövedelem 190 frt. 15 kr. Ezen jövedelem annyival inkább dicséretre méltó, mert egy felhívás ugyan e célra városunkban már jövedelmezett 160 forintot.

Felül fizettek: Gr. Kálnoki Imre 10 frt. — Bogdán Andor és Blanka 5 frt. — m. Zaturecky Gábor ur 5 frt. Nem lehet említésnélkül hagyni Elekes Endre urat ki a hangverseny létrejvetelét sok tekintetben előmozdította mások megnyerése és maga közre működésével. *) B. J.

K ü l f ö l d.

A „Journal des Débats“ egyik levelezője igen érdekes adatokat nyújt a versaillesi alkudozásokról: „A februar 20-iki konferentia a fegyverszünetet illető volt, a maga szigorúságában és lehető következményeivel. Ezen ülés majdem 3 óra hosszan tartott s eloszott a nélkül, hogy megoldva lett volna azon kérdés, hogy honnan függ tehát Franciaország sorsa.

Másnap, kedden Bismarck kibontotta a mi alkudozónk előtt egész Elsass s Lotharingia nagy részének térképét, ide érte Nancyt és a fővárost. A pénzbeli indennitas 6 milliárd volt. Élénk vita támadt ezen gondolhatatlan feltételek miatt, melyeket, úgy látszik, a német katonai hatalom dictált Moltke és Roon személyében.

Az uralkodó kancellárja ezen irtoztató pretenziókat a legnagyobb ragaszkodással és szívóssággal védte s a debatte öt óra hosszan tartván szétoszlottak a nélkül, hogy valamit határoztak volna. Ugyane történt szerdán, csütörtökön; de költsönös megegyezés folytán kipihenték fáradaimait eredménytelen munkálatainknak. Pénteken és szombaton ujjal megkezdtek az alkudozásokat. Ez alkalommal esti 10 óráig ülészeket. Midőn Thiers és Favre át akartak hatolni a porosz vonalokon, hogy Párisba menjenek, a német katonák feltartóztatták és stafétát küldöttek Versaillesba, hogy specialis rendeletet kapjanak. Thiers végtére az egyezés feltételeit megkapta, mely szerint Nancy és Lotharingia négy ötdrészre megmarad nekünk; egyébiránt a pénzbeli összeg 6 milliárdról 5-re szállítottatott le.

Vilmos császár f. hó 17-dikén megérkezett Berlinbe, a koronaherceg, Károly herceg, Moltke tábornok s a nagy tábornok kíséretében. A császári családnak Berlinben levő tagjai az érkező elé utaztak. A pályaudvarban az özvegy királyné, a bádeni nagyherceg, Sándor és György hercegek, a miniszterek, a tábornoki kar, sat. várták a császárt, ki megérkezése után előbb az özvegy királynét, aztán

*) Ugyan ezen hangversenyről kaptunk még egy jeles tudósítást Selim aláírással, a melyet fájdalom tértiánya miatt nem közölhetünk; de megkivánjuk jegyezni, hogy az a hozott tudósítással teljesea megegyező. A tisztelt tudósító urat felkérjük, hogy becses közleményeivel a Nemerét más alkalommal is sziveskedjék megtisztítani. Szerk.

Bismarck grófot, Wrangel tábornagyot és Roon hadügyminisztert megölelte. A tömeg az utcákon s a császári palota előtt lelkesülten éljenzett.

A németcsászár f. hó 21-én tartott trónbeszédje.

Az országgyűlés egy császári beszéddel megnyitott meg. A trónbeszéd kiemeli a súlyos háborút, melyet Németország a maga függetlenségeért győzelmesen folytatott, és mely által egységét, valamint határainak biztosítását elérte. A trónbeszéd erre így folytatja: A német szellem, a mivelttség, az erkölcsösség, a birodalmi alkotmány, valamint a hadseregi intézmények az egyesült Németországot minden oly kísérletől megóvták, mely hatalmával való visszaélésre vezethette volna. Németország kész, tiszteletben tartani minden más, ugy erős, mint gyenge államnak és népnek függetlenségét. A új Németország megbízható kezessége leend európai békének, mivel elég erővel és öntudattal bír arra nézve, hogy saját ügyeinek, valamint kizárólagos, de kielégítő és megnyugtató örökségének rendjét megóvja.

A császárnak kiváló megelégedésére szolgált, hogy érvényesíthetné Németország szavát azon tárgyalásoknál, melyek a porosz kabinet követítése folytán létrejött londoni konferentian kielégítő befejezésre találtak. — A trónbeszéd előterjesztendő tárgyakul sorolja elő: a birodalmi alkotmány újra szerkesztését; az egyes államoknak a folyó birodalmi kiadásokban való részvételének szabályozását; a francia hadi kártérítés felosztása feletti intézkedést; a háboru folytatására tett kiadások feletti számadást; a visszahódított területek iránt hozandó szabályokat; végül a harczosok, hátramaradt özvegyek és árvák nyugdíjazása illetőleg segélyezése iránt hozandó törvényt. — A trónbeszéd végül dicseljes békét, és a béke áldásait kívánja a birodalomnak.

Legujabb.

Brüsszel, márcz 22. A párisi lakosság nagy tömegekben menekszik Belgiumba. Rothschildnak egy épen ide érkezett futára jelenti, hogy a forradalmi kormány a francia banktól és Rothschildtól 5—5 milliót követelt. A bank 1 milliót, Rothschild fél milliót lefizetett.

Versailles, márcz. 22. Egy, a megyefőnökökhöz intézett kibocsátvány mondja: Az országból mindenfelől érkező hírek megnyugtatók; a rendtelenség sehol sem triumpált; Párisban a polgárság a lázadás elnyomására szervezkedik. A nemzetgyűlés és kormány körül 45.000 ember van. A kormány bizonyosnak hiszi a lázadás legyőzését. Lille, Lyon, Harseille, Bordeaux városokban nyugalom urallodik. A kormány számos megyefőnököt nevezett ki. A mozgó nemzetörség mindenütt fölajánlyá a kormánynak szolgálatát. Rouher Arrasban fogva tartatik.

Az ország északi vidékein minden csendes és nyugodt. Canrobert fölajánlyá szolgálatát a kormánynak.

A belügyminiszter betiltá a lázadók „Journal Officiell“-jét.

A párisi képviselők és polgármesterek azt kívánják, hogy a nemzetgyűlés a párisi választásokra vonatkozó törvényjavaslatot sürgetősen szavazza meg. A bank készlete Versaillesba szállítottatott; a készletben volt bankbilleteket megégették. A versaillesi nemzetgyűlés elhatározá, hogy az 1870. decz. hóban feloszlott főtanácsok visszahelyezendők és a Szajna departementra kimondá az ostromállapotot. A nemzetgyűlés a néphez és hadsereghez kiáltványt intézett, melyben kárhóztatja a nemzeti szuverenitás ellen Párisban kellett lázadás által elkövetett merényletet, és ezt mondja: Ezen gyalázatos vállalatot egész Franciaország határozottan vissza fogja utasítani, és a bűnösökkel nem álland alkuba. Egyedül a nemzetgyűlés van följogosítva az országot képviselni és kormányozni. A kiáltvány végül a polgárookra és katonákra hivatkozik pártolás végett.

Páris, márcz. 21. (Este). A második kerület zászlóaljának főnöke egy manife-

stumban tudatja a szolgálat szervezését, a kerület védelme végett. Más kerületekben szintén szervezkednek a nemzetőrök a járásbeli szolgálattétel végett. Délután nagy manifestáció volt, e kiáltások közt: Eljen a rend Thiers és a nemzetgyűlés! Ugy látszik ezen manifestáció mindinkább terjed.

Cremer elfogadta az erdőök és erődítvényi főparancsnokságát. Thiers Glais-Bizoint küldé el, hogy lépéseket tegyen a kibékülésre. Reménylik hogy az egyetértés létrejövend, mely a köztársaság érdekeit megóvandja.

A Párisal és a departementokkal való összes távirai összeköttetés meg van szakítva; egyedül Versaillesből érintkezhetni a vidékkel. Chanzy tábornok még mindig fogva tartatik.

Versailles, márcz. 22. Broglie herczeg Londonból Versaillesbe hivatott. Saisset és Schöleher fáradozásai Chanzy kiszabadítására sikertelenek maradtak. Lyon, Marseille és Bordeaux városok támogatják a nemzetgyűlést, s erélyesen tiltakoznak a párisi forradalom ellen.

Bukarest, márcz. 23. Tegnap a néptömeg megrohanta a termet, melyben az itteni németek a császár születésnapját ünnepelték.

A terem, melyben a német főkonzul Radovitz gróf is jelen volt, bedöntetett, s sokan meg is sebesültek. A miniszterium és a rendőrfőnök lemondott.

V e g y e s.

(A brassói románok) közül egy tekintélyes küldöttség fölkereste folyó hó 26-ikán az ország kormány egy itteni hivatalnokát és kinyilatkozatta, hogy előszeréssel viseltetik az említett hivatalnoknak szabadelvű és a románok iránti jó indulata iránt, és hogy a küldöttség is a románoknak mind országos mind nemzetiségi érdekeik biztosítását a magyarokkal való egyetértésben és az lesz jövőre is politikai vezérelve.

Ezen hazafui nyilatkozat horderejéről közlelbről lesz alkalmunk bővebben szólni.

(A Kronstädter Zeitung) nagy pfficus. Most hogy közeledik az előfizetési évnegyed, ismét kezd kötödni a Nemerével, gondolván hogy a Nemerere erre felelni fog, és ő aztán a feleletet besavanyított és megfoghagymázott fordításba feltalálja olvasóinak; így, mert tudja a vén hamis, hogy csak az volt érdekes lapjában, a mit a Nemeréből szopogattott.

264. polg. sz. 55 2—2

Az alólirt birói kiküldött által ezennel közhírré tétetik: Miszerint miután, a tekintetes tanácsnak folyó 1871-ik év Januarius 21-én 264 polg. szám alatt hites ügyvéd Mayer Josef ur által képviselt Demeter Eremias által helyettesített Radu Czitze-örököseinek 2500 o. e. forint és járulékaik érti végrehajtási ügyében kelt válaszában megengedett és 1871 márczius 6-ikán d. e. 10 órára megrendelt árverezése a Juon Radu Czitzei Hosszafaluban 994, 1019 földkönyvi szám alatt fekvő házának eredmény nélkül maradt, annak elárverezése az 1871-ik év Aprilis hava 5-ikére d. e. 10 órára kitűzött második határnapon fog megtartatni, a mely árverezésnél a fenn megnevezett telek szükség esetében a becsáron alól is oda fog adatni.

Az illető árverezési feltételek az ezen törvényszék által 1871 februarius 2-ikán kibocsájtott hirdetésben ugyan közhírré tétettek, de mind azonáltal az alólirtnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Brassó, 1871. márczius 8-án.

Russu György,
birói kiküldött.

De ennél még érdekesebb azon keserves passza, hogy ennek az átkozott Nemerének egy német városban számos szász olvasója van. Hát ugyan az isten áldja meg, azt kívánja jó szász atyáinkfiainak, hogy a kámpforral össze todott fodott képtelenségein mind ki ficzamsítsák az eszküket. Fontolya meg Kronstädter collega a dolgot, minden lapnak kell hogy egy irányja legyen, de ha egy tálba paszujt, kolbászt, cibrért meg kalácsot össze tött, muszkát is kell hogy hozzon, a ki megegye.

Ezt jegyezze meg magának, és akkor nem kell hogy másra irigykedjék. Hogy az irigység csuf dolog, azt Dr. Teutsch a szászok története címü munkájában nem írta meg — de igaz.

(Öngyilkosság.) Hidvégen egy 40 éves cigán a ki mesterségére csizmadia volt folyó hó 25-én agyon lötte magát, a mint mondják, a feleségével nem a legjobb egyetértés volt oka szerencsétlen végének. Hogy új gordon van e vagy egy a világon nagykérdés, de hogy cigán agyonlője magát ez hallatlan eszmény.

(Egy gyémánt.) Gr. Bethlen Ferencz urnak, mint az „Ung. L.”-ban olvassuk, egy nagy gyémántja van, melyet Erdélyben sokan ismernek, s a ki csak látta, mind megbámulta. E gyémánt érteke körülbelül 40.000 frt., s a gróf, ki különös szerény viszonyok között él, azt a francia árvák és sebesültek javára a humanitás oltárán kész feloldozni.

(Magy. színház Brassóban.) Györfly Antal szinigazgató társulatával Aprilis hava 7-én megérkezik Brassoba. Mint értesültünk jó társasággal jön. Reméljük, hogy úgy a városi mint a vidéki magyarság lelkesen fogja pártolni, hogy nehogy akkor a mikor nekünk olyan élvezetet nyújt a milyenben ritkán részeseülünk, maga pártolás hiányában tönkre menjen.

(Öfelsége a Királyné) a ministerelnök urhoz a következő sajátkezü iratot méltóztatott intézni:

Kedves gróf Andrásy!

Értesültem, hogy egy bizottság van alakuló félben, mely az elhunyt báró Eötvös érdemeit egy emlék emelése által szándékozik megörökíteni. Ugy lévén meggyőződve, hogy az irodalom, a tudomány és a hazafiság fejlesztésére Magyarországon senki sem tett többet, mint a boldogult: én is készséggel csatlakozom azokhoz, kik külsőleg is kifejezést óhajtanak adni az elhunyt iránt általánosan érzett kegyeletnek, s e czélból ezer forintot bocsátok önnek reudelkezésére, hogy ezen összeget a megalakuló bizottságnak átszolgáltassa.

Budán, 1871, márczius 21.

Erzsébet, s. k.

Bécsi börze márcz 27-án. Brassói pénzárak m.27-án.

Pénznemek.		Pénznemek.	
Arany	5. 85	Arany	5. 92
Napoleon'or	9. 96	Napoleon'or	9. 98
Ezüst	122. 75	Magyar 20 franc . .	9. 98
Magyar földteherm.	79. 25	Ezüst huszas	— 41
Erdélyi „	74. 75	Tallér	2. 40
Banati „	76. 75	Török lira	11. 40

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Kenyeres Adolf.

Hirdetés.

Gróf Mikó Rózalia-Bethlen Gáborné, Oltszemi birtoka, mely áll egy belső curialis telekből hozzá tartozó épületekkel 195 hold, 1226 □ öl szántóból; 53 hold 1123 □ öl kaszáló; 16 hold 1025 □ öl legelő; 24 hold erdőből és 7 hold 39 □ öl terméketlen helyből folyó 1871 Szent-György napjától kezdve hat (6) évre hasznóbérbe kiadatik.

A feltételek iránt e hó 25-ig értekezhetni ügyvéd Szacs vay Dénes-nél S.-Szent-Györgyön, azontul pedig ügyvéd Ferenczi Miklosnál Kolozsvárt 54 3—3

Hasznóbéri HIRDETÉNY.

A Hidvégi Unio című nagy vendéglő minden árulhatási joggal (a szeszt kivéve) melynek árulásáért minden veder után fizetés jár Aprilis 15-én Hidvégen a többet ígérőnek árverezés folytán kiadatik.

A részletes feltételekről, vagy ha árverezésen kívül ohajtatnék az átalvétel, értekezhetni a Hidvégi szeszgyárban Stern Sámuellel. 56 2—3

Nyomatott Römer és Kamernél.

A gácsmajorban 567 szám alatt fekvő enyv és szappan gyár minden a gyártáshoz megkívántató eszközökkel hasznóbérbe adandó vagy örökáron is eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

Düek Márton,

tulajdonos.

57 2—3 Bolonya kututsza 240-ik szám.

58. **Eladó** 1—0

10.000 körte- és almafacsemetéből 3000 darab Bácsfaluban

Bortsa Mihály-nál.

Árlejtési hirdetmény.

Ujfalu község iskolaszéke községi iskolát szándékozáván építtetni, ezt a kevesebért vállalkozó építőmesternek adandja át. Az árcsökentés melletti kiadás folyó év April 16-án a kerületi tanfelügyelő irodájában (Brassó, Bolgárszeg 392 szám) délelőtt 10 órakor fog megtörténi.

A tervrajz és feltételek megtekinthetők ugyancsak a tanfelügyelői irodában.

Ujfalu, 1871, márczius hó 18-án.

Köpe János,

59 1—3 iskolaszéki elnök.

Alólirtnál találtattnak eladó selyemhernyó tojások, — eperfacsemeték, alma és körtefa oltványok:

Egy lat selyemhernyótojás ára frt. 3.50.

Egy darab eperfacsemete ára 25 kr.

Egy darab alma, akár körtefa oltvány ára 40 kr.

Tatranon 1871, márcz. 24.

Bakó András,

60 iskolatanító.

Tölgyfa selyem fono tojások.

Alólirt meglevő tölgyfa selyem fono tolyás feleslegéből még néhány ezeret m. p. 100 tojást 2 o. e. f. számítva áruba bocsájt. A vásárolni szándékozókat figyelmezteti, hogy megrendeléseiket legfennebb Aprilis 15-ik tegyék meg, mivel azontul a meleg beáltával a szállítás nem volna ennyire biztos.

61 1—3 Prázsmár, Brassómellott Erdélyben

Pichler József.

Árlejtési hirdetmény.

Zajzon község iskolaszéke községi iskolát szándékozáván építtetni, ezt a kevesebért vállalkozó építőmesternek adandja át. Az árcsökentés melletti kiadás folyó év Aprilis hó 13-ik napján a megyei tanfelügyelő irodájában — Brassó Bolgárszeg 392 szám, délelőtt 10 órakor fog megtörténi. 62 1—3

A tervrajz és feltételek megtekinthetők ugyancsak a tanfelügyelői irodában.

Zajzon, 1871. márczius hó 18-án.

Papp György,

iskolaszéki elnök.